

Nr 12.

Ankom till Riksdagens kansli den 14 mars 1911 kl. 12 m.

Konstitutionsutskottets utlåtande, i anledning af väckt motion angående tillägg till bestämmelserna rörande kommunala röstlängder.

I en inom Andra kammaren väckt, till konstitutionsutskottet hänvisad motion, nr 20, har herr *Tynell* hemställt, »att Riksdagen måtte besluta ett tillägg till bestämmelserna rörande upprättandet af kommunala röstlängder, så att röstägandes rätt till eller hinder för röstning må blifva anmärkt å röstlängd redan då sådan upprättas».

Till stöd för sitt förslag har motionären anført följande:

»I kungl. förordningen om kommunalstyrelse i stad, § 13, första stycket, stadgas:

»Sedan taxeringslängden för allmänna bevillningen blifvit af pröfningsnämnden granskad, skall magistraten med ledning däraf och på grund af bestämmelserna i §§ 11 och 57 upprätta en längd öfver stadens röstägande medlemmar jämte det på en hvar af dem belöpande rösttal. Förrän denna röstlängd tillämpas, skall den för hvarje gång vara minst åtta dagar å kungjordt ställe till granskning framlagd.»

Som synes af citerade stycket, stadgas ingen skyldighet för magistraten att i röstlängden, innan den framlägges till granskning, göra anteckning för hvar och en röstägande, afseende hinder eller rätt för sådan att rösta. Röstägande, som tager del af röstlängden under den tid densamma är för granskning tillgänglig, får således ingen visshet om huruvida rätten till röstning kommer att medgifvas eller uteslutas. Först

vid röstningstillfället visar detta sig, såvida det ej förut på något sätt, sedan röstlängden indragits från granskning, kan af röstägande upptäckas.

Upprättandet af en längd öfver stadens röstägande medlemmar jämte uppgift å det på en hvar af dem belöpande röstetalet förutsätter tydligtvis icke att samtliga, som i längden upptagas, få rösta. Verkliga anledningar till uteslutande från röstning gifvas ju.

En omständighet, hvartill den röstägande icke behöfver bidraga, som kan gifva anledning till hinder för röstning, är exempelvis en försummelse af vederbörande uppbördstjänsteman att i uppbördslängden göra anteckning om gjorda inbetalningar. Röstägande, som är medveten om att hafva fullgjort sitt åliggande i utskyldsväg, har naturligtvis fördenskull ingen anledning att i laga tid göra anmärkning mot röstlängden, sedan densamma varit för granskning tillgänglig. Följden kan därför också blifva den, att en i verkligheten röstberättigad person, på grund af nyss andragna omständighet, kan hindras att rösta. Genom att den sålunda hindrade till äfventyrs vid röstningstillfället ej medhafver vederbörligt kvitto till företeende, befästes hindret förvisso och den »icke röstberättigade» får aflägsna sig.

Med det jag nu åberopat och anført, har jag kortfattadt velat visa, till hvilken konsekvens nuvarande bestämmelser rörande upprättandet af kommunala röstlängder kunna leda. Andra omständigheter med enahanda resultat äro väl också till finnandes. Jag vågar därför tro, att det skulle vara till reda och gagn för den röstägande allmänheten, om kommunala röstlängder, vid de tider de skola vara för granskning tillgängliga, tydligt och klart utvisade icke blott de röstägandes namn och antal röster utan äfven om hinder eller rätt finnes för röstning. Möjligt är, att sådant förfaringssätt allaredan å många orter praktiseras, men visst är, att motsatsen också förekommer.»

*Utskottets
yttrande.*

Motionärens hemställan är grundad därpå, att, enligt hans uppfattning, i den paragraf i kungl. förordningen om kommunalstyrelse i stad, som handlar om röstlängdens upprättande, icke stadgas någon skyldighet för magistraten att i röstlängden, innan den för hvarje gång framlägges till granskning, göra anteckning för en hvar däri upptagen medlem af kommunen, huruvida denne då är röstberättigad eller ej. Stadgandet i paragrafen är dock så affattadt, att däraf framgår, att längden skall upptaga endast stadens *röstägande* medlemmar. Äro i längden införda personer, som väl i allmänhet äro röstberättigade men för tillfället, till följd

däraf att de häfta för oguldna kommunalutskylder eller af annan tillfällig anledning, sakna rösträtt, måste det därför anses lagligen åligga magistraten att i längden verkställa anteckning om detta förhållande. En jämförelse med motsvarande stadgande i kungl. förordningen om kommunalstyrelse på landet visar, att så också varit lagstiftarens mening. I 14 § i sistnämnda förordning förekomma för kommunalnämnden enahanda bestämmelser som i förstnämnda förordning för magistraten rörande röstlängdens upprättande, men här med det förtydligande tillägg, att längden skall upprättas enligt ett förordningen bifogadt formulär litt A. I detta formulär förekommer en kolumn för anmärkningar, och i denna anmärkningskolumn har införts efter ett i längden upptaget namn ordet »konkurs» och efter ett annat namn orden »oguldna kommunalutskylder», hvarigenom sålunda utmärkts, att dessa eljest röstberättigade personer antagits för tillfället sakna rösträtt. Ehuru något formulär till röstlängd icke bifogats förordningen om kommunalstyrelse i stad, torde vara uppenbart, att magistraten vid upprättandet af röstlängd för stad i nu ifrågavarande hänseende bör förfara på enahanda sätt, som sålunda angifvits för upprättandet af röstlängd för landskommun; och såvidt utskottet har sig bekant iakttagits i regel ett sådant förfarande af magistraterna.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt, hemställer utskottet,

att herr Tynells ifrågavarande motion icke måtte till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 14 mars 1911.

På utskottets vägnar:

ERNST TRYGGER.

Det skulle här antecknas, att friherre *Bonde*, herrar *Nilsson* från Malmö, *Ericsson* i Vallsta och *Magnusson* i Tumhult ej deltagit i detta ärendes behandling inom utskottet.
